



**На данашњи дан 565. године** умро је византијски цар Јустинијан I назван Велики, који се прославио кодификацијом римског права, великом градитељском активношћу и освајањима. Рођен је код Ниша (Наисус). Тежећи обнови негдашњег обима Римског царства покорио је 534. Вандале у северној Африци а 555. Остроготе у Италији. Ратовао је и против Персијанаца који су угрожавали азијске провинције, али није успео да спречи упаде Словена на Балкан. Према његовом налогу, најбољи правници припремили су "Corpus juris civilis", састављен од пречишћених римских законских норми, разних правних списа ("Digesta") и извода за школовање правника ("Institutiones"). На тај начин сачуван је корпус норми римског права, што је имало изузетан значај за развој правне теорије у Европи. Сазидао је 537. цркву Аја Софија, највећу у Константинопољу, коју су после освајања града 1453. Турци претворили у џамију, доградивши 4 минарета. Кемал Ататурк ју је претворио у музеј.

**1533** - Шпански освајачи под командом Франциска Писара заузели су град Куско, престоницу царства Инка.

**1770** - Шкотски истраживач Џејмс Брус открио је да Плави Нил извире из језера Тана у северозападној Етиопији.

**1814** - Рођен је српски историчар Јанко Шафарик, оснивач Београдског музеја, професор Лицеја у Београду, потпредседник Друштва српске словесности и председник Српског ученог друштва. Пореклом је био из познате словачке интелектуалне породице. Основно поље његовог интересовања била је историографија. Бавио се и археологијом и нумизматиком, посебно сакупљањем старог српског новца. Дела: "Описаније свију досад познатих србских новаца", "О приложеним грбовима србских земаља и владатеља", "Србски споменици млетачког архива", "Хрисовуља цара Стефана Душана", "Житије Стефана Уроша III", "Живот деспота Стефана Лазаревића".

**1831** - Умро је немачки филозоф Георг Вилхелм Фридрих Хегел, најистакнутији представник класичне немачке идеалистичке филозофије, чији је гигантски рад синтеза немачке филозофске мисли. Дела: "Феноменологија духа", "Филозофија историје", "Наука логике", "Естетика", "Филозофија религије", "Енциклопедија филозофских наука",

"Филозофска пропедеутика", "Основне црте филозофије права или природно право и наука о држави у основним контурама".

**1840** - Рођен је француски сликар Клод Моне, један од оснивача импресионизма. Према његовој слици "Импресија, излазак сунца", изложеној 1874. у Паризу, назив је добио цео сликарски правац, чији је он најдоследнији и најутицајнији представник. Махом је сликао призоре из Париза и околине, при чему су га највише интересовали ефекти светлости на води. Извршио је огroman утицај на европско сликарство.

**1847** - У Швајцарској је избио грађански рат између снага Швајцарске конфедерације и седам римокатоличких кантона (Зондербунд), окончан крајем истог месеца поразом Зондербунда.

**1863** - Рођен је белгијски хемичар Лео Бакеланд, који је поступком кондензације формалдехида и фенола пронашао чврсту пластичну масу бакелит, савршен изолатор, што је омогућило развој индустрије пластике.

**1872** - Рођена је српска глумица Аугуста Вела Нигринова, првакиња Народног позоришта у Београду. Била је идол позоришне публике крајем 19. века, коју је одушевљавала унутрашњом снагом, достојанственом појавом и снажним, сугестивним гласом. Остварила је низ великих креација, попут улога Јулије, Офелије, Норе, Марије Стјуарт, Мона Ване, Деборе.

**1889** - Рођен је индијски државник Џавахарлал Нехру, један од оснивача покрета несврстаних. По повратку са студија у Енглеској постао је адвокат, али се убрзо посветио политици и борби за независност Индије, поставши следбеник архитекте индијске независности Махатме Гандија. По стицању независности Индије 1947. постао је први председник владе и шеф дипломатије. У спољној политици настојао је да очува неутралност Индије.

**1891** - Рођен је канадски физиолог Фредерик Грант Бантинг, који је с Чарлсом Бестом 1921. изоловао инсулин, што је омогућило лечење до тада смртоносне шећерне болести. За то епохално откриће 1923. је с Џоном Меклаудом, с којим је такође сарађивао, добио Нобелову награду за медицину. Сматрајући да је Бест неупоредиво заслужнији од

Меклауда, своју награду је поделио с њим.

**1918** - Српска војска је у Првом светском рату ослободила Барању, која је тада сматрана саставним делом Војводине и заједно са остатком Војводине прогласила је присаједињење Србији 25.11.1918. на Великој народној скупштини у Новом Саду. Тек након Другог светског рата Барања је издвојена из Војводине, односно Србије, и припојена Хрватској у чијем саставу никада раније није била.



**1918** - Томаш Масарик је изабран за првог председника Чехословачке.

**1922** - Рођен је египатски дипломата Бутрос Бутрос Гали, генерални секретар УН од 1992. до 1996.

**1935** - Председник САД Френклин Рузвелт објавио је да ће Филипини 1946. стећи независност. До 1898. они су били шпанска а затим колонија САД.

**1935** - Рођен је јордански краљ Хусеин, владар с "најдужим стажом" у арапском свету. На престо Јордана је ступио 1952. с непуних 17 година.

**1940** - У нападу немачке авијације у Другом светском рату на британски град Ковентри погинуло је више од хиљаду људи и разорена је средњовековна катедрала (саборна црква).

**1941** - У близини Гибралтара у Другом светском рату потонуо је британски носач авиона "Арк Ројал" којег је претходног дана торпедовала немачка подморница.

**1946** - Умро је шпански композитор и пијаниста Мануел де Фаља, чија су дела синтеза андалужанске народне музике и француског импресионизма. Настојао је да ослободи шпанску музику вековног италијанског утицаја. У Француској је компоновао популарна дела - "Ноћи у шпанским вртovima" и "Седам шпанских народних песама", а по повратку у отаџбину изведени су балети "Љубав чаробница" и "Тророги шешир". Разочаран диктатуром генерала Франциска Франка успостављеном у Шпанији после грађанског рата, 1939. је отишао у Аргентину у којој је остао до смрти.

**1948** - Рођен је енглески принц Чарлс, наследник британског престола.

**1955** - Умро је амерички писац Роберт Емет Шервуд. У драмама писаним после Првог светског рата приказивао је, са становишта увереног пацифисте, поратно разочарење и залагао се за мир у свету. Доцније је, суочен с надирањем нацизма, постао убеђени присталица рата као јединог начина да се свет ослободи нацизма. Дела: драме "Окамењена шума", "Идиотова радост", "Неће бити ноћи", сценарији за филмове "Дух путује на запад", "Најбоље године нашег живота".

**1960** - У судару два путничка воза у Чехословачкој погинуло је 110 особа.

**1979** - У провинцији Корасан на истоку Ирана у земљотресу је погинуло најмање 385

лица.

**1984** - У Лос Анђелесу је ухапшен усташки ратни злочинац Андрија Артуковић, министар унутрашњих послова такозване Независне Државе Хрватске током Другог светског рата. Живео је у САД од 1948. где је доспео под лажним именом. Америчке власти су се упорно оглушивале о захтеве Југославије за екстрадицију, и тек 12. фебруара 1986. су га изручиле. На суђењу у Загребу оптужен је за појединачна злодела, али не и за злочин геноцида над Србима. Осуђен је на смрт, али казна није извршена и умро је у затвору непуне три године потом.

**1988** - Палестинска скупштина у избеглиштву прихватила је резолуцију 242 УН, чиме је посредно признала државу Израел и одрекла се тероризма.

**1989** - Ослободилачки покрет SWAPO извојевао је убедљиву победу на првим слободним изборима у Намибији.

**1991** - Принц Нородом Сиханук вратио се у Камбоџу после 13 година избеглиштва.

**1991** - Умро је енглески филмски и позоришни режисер Тони Ричардсон. Заслужан је за нове тенденције у режији у британском театру. Као филмски аутор близак је такозваном "слободном филму" почетка шездесетих 20. века, чија су преокупација биле социјалне теме. Успешно је адаптирао за филм књижевна дела. Филмови: "Осврни се у гневу", "Забављач", "Светилиште", "Укус меда", "Усамљеност тркача на дуге стазе", "Том Џонс" (Оскар), "Госпођица", "Морнар из Гибралтара", "Јуриш лаке коњице", "Хамлет", "Нед Кели".

**1994** - Тропска олуја "Гордон" усмртила је најмање 829 људи на Хаитију.

**2001** - Пет земаља наследница СФРЈ споразумело се о расподели 74,5 милиона монетарног злата, првом делу преостале имовине бивше заједничке државе процењене на око две милијарде долара.

**2002** - Први пут у историји папства, поглавар римокатоличке цркве обратио се италијанској скупштини.

**2002** - Потпредседник Кине Ху Ђинтао постао је нови генерални секретар Комунистичке партије уместо Ђанга Цемина који се са целом старом гардом повукао после 16. конгреса владајуће партије.

**2006** - Скупштина Јужне Африке легализовала је бракове хомосексуалаца, прва на афричком континенту.

**2009** - Преминуо је српски историчар, академик Сима Ћирковић. Дописни члан САНУ постао је 1972. а редовни 1981. Истраживао је историју средњег века Србије и Босне. Од 1968. на месту је редовног професора Филозофског факултета у Београду. Био је члан више иностраних академија и стручних удружења, попут Европске академије за историју у Бриселу, Међународног института за економску историју Франческо Датини, Међународног комитета за историјску метрологију. Био је запажен и као лексикограф и теоретичар методологије историје.

**2012** - Преминуо је Иван Штајнбергер српски психолог. Штајнбергер је током каријере биран у сва академска звања на катедри за психологију Филозофског факултета у Београду, а усавршавао се и у Лондону и Кардифу. Декан Филозофског факултета био је у два мандата. Дела: "Живот и ритам", "Човек добар или лош", "Човек у аутоматизованом систему".

**2017** - У Харареу, Зимбабве, војска је демонстрацијом силе подржала смену власти. Недељу дана потом, дугогодишњи лидер те земље, од 1980. године, и челник борбе против режима расне сегрегације у Родезији, Роберт Мугабе поднео је оставку.

(Танјуг)